

8-9 वर्ष | आठवडा 02

विज्ञान - पर्यावरण

1. स्थलांतर - पक्षी अभयारण्य

2. हायबरनेशन - हायबरनेट करणारे प्राणी

3. स्थलांतर आणि हायबरनेशन - तथ्ये

4. स्थलांतर आणि हायबरनेशन - उपक्रम

5. स्थलांतर आणि हायबरनेशन - रेखाचित्र

6. अन्न साखळी - कापा आणि चिपकवा

7. सामान्य पक्षी

8. पक्ष्यांची घरे

9. यूएसए - पर्यावरण

10. रशिया - पर्यावरण

11. रशिया - पर्यावरण

12. कचरा वर्गीकरण

13. पर्यायी ऊर्जा

14. पृथ्वी

15. पुनर्वापर करण्यायोग्य

16. पुन्हा वापरण्यायोग्य हस्तकला

17. पाण्याचे चक्र - भरा आणि पूर्ण करा

18. माती आणि नैसर्गिक संसाधने - भरा आणि पूर्ण करा

19. पाणी - रिक्त जागा भरा

20. प्रकल्प - निसर्गात चालणे आणि नमुने

सुप्तावस्था - सुप्तावस्थेत जाणारे प्राणी

सुप्तावस्था दिवस, आठवडे किंवा महिने टिकू शकते — प्रजाती, सभोवतालचे तापमान, वर्षाची वेळ आणि व्यक्तीच्या शरीराची स्थिती यावर अवलंबून. काही सुप्तावस्थेची तथ्ये खाली दिली आहेत. त्यांना खरे किंवा खोटे म्हणून चिन्हांकित करा.

1 सुप्तावस्थेत प्राणी ऑक्सिजनशिवाय जगू शकतात.

2 पूर्णतः सुप्तावस्थेत असलेले प्राणी कचरा टाकण्यासाठी आणि खाण्यासाठी दर काही आठवड्यांनी जागे होतात.

3 आर्क्टिक पूर्णतः सुप्तावस्थे दरम्यान त्यांच्या शरीराचे तापमान गोठण्याच्या तपमानापेक्षा कमी करू शकतात.

4 उन्हाळ्याच्या महिन्यांत सुप्तावस्था होत नाही.

5 सुप्तावस्थे दरम्यान प्राणी स्वप्न पाहत नाहीत.

6 पाळीव सोनेरी मासे सुप्तावस्थे जात नाहीत.

7 हायबर्नॅक्युलम हे लॅटिन भाषेत "हिवाळ्यातील चतुर्थांश" आहे आणि ते प्राणी कोठे सुप्तावस्थेत जातात, जसे की गुहा किंवा गुहा.

8 अस्वल पूर्णतः सुप्तावस्थेत जाणारे नाहीत कारण त्यांना झोपेतून जागे केले जाऊ शकते आणि फक्त त्यांच्या हृदयाचे ठोके कमी होतात आणि चयापचय कमी होते.

उत्तर: 1. खरे; 2. खरे; 3. खरे; 4. खरे; 5. खरे; 6. खरे; 7. खरे; 8. खरे

स्थलांतर आणि सुप्तावस्था - तथ्ये

जेव्हा अन्न उपलब्ध नसते तेव्हा हिवाळ्यातील महिन्यांत टिकून राहण्यासाठी प्राण्यांसाठी सुप्तावस्था आणि स्थलांतरण हे अनुकूलन आहेत. प्राणी निष्क्रिय किंवा स्थलांतरित होण्याचे मुख्य कारण अन्नाची कमतरता आहे, जे थंड हवामानामुळे हिवाळ्याच्या महिन्यांत होते. प्राण्यांच्या योग्य प्रतिमा कापा आणि दिलेल्या तपशिलांच्या पुढे पेस्ट करा.

- 1 केवळ पक्ष्यांच्या प्रजाती सुप्तावस्थेत जाण्यासाठी ओळखल्या जातात.

- 2 हिवाळ्यातील अन्न शोधण्यासाठी, जन्म देण्यासाठी आणि त्यांच्या बछड्यांचे संगोपन करण्यासाठी प्रवास करतात.

- 3 अंडी देण्यासाठी आणि अंडी घालण्यासाठी गोड्या पाण्यात परत येतात.

हम्पबॅक व्हेल

कासव

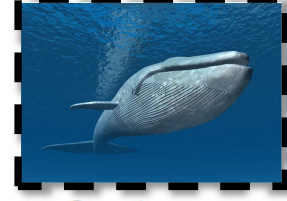
सामान्य गरीब इच्छा

म्हणून मौल्यवान मासा

वाटवागुळ

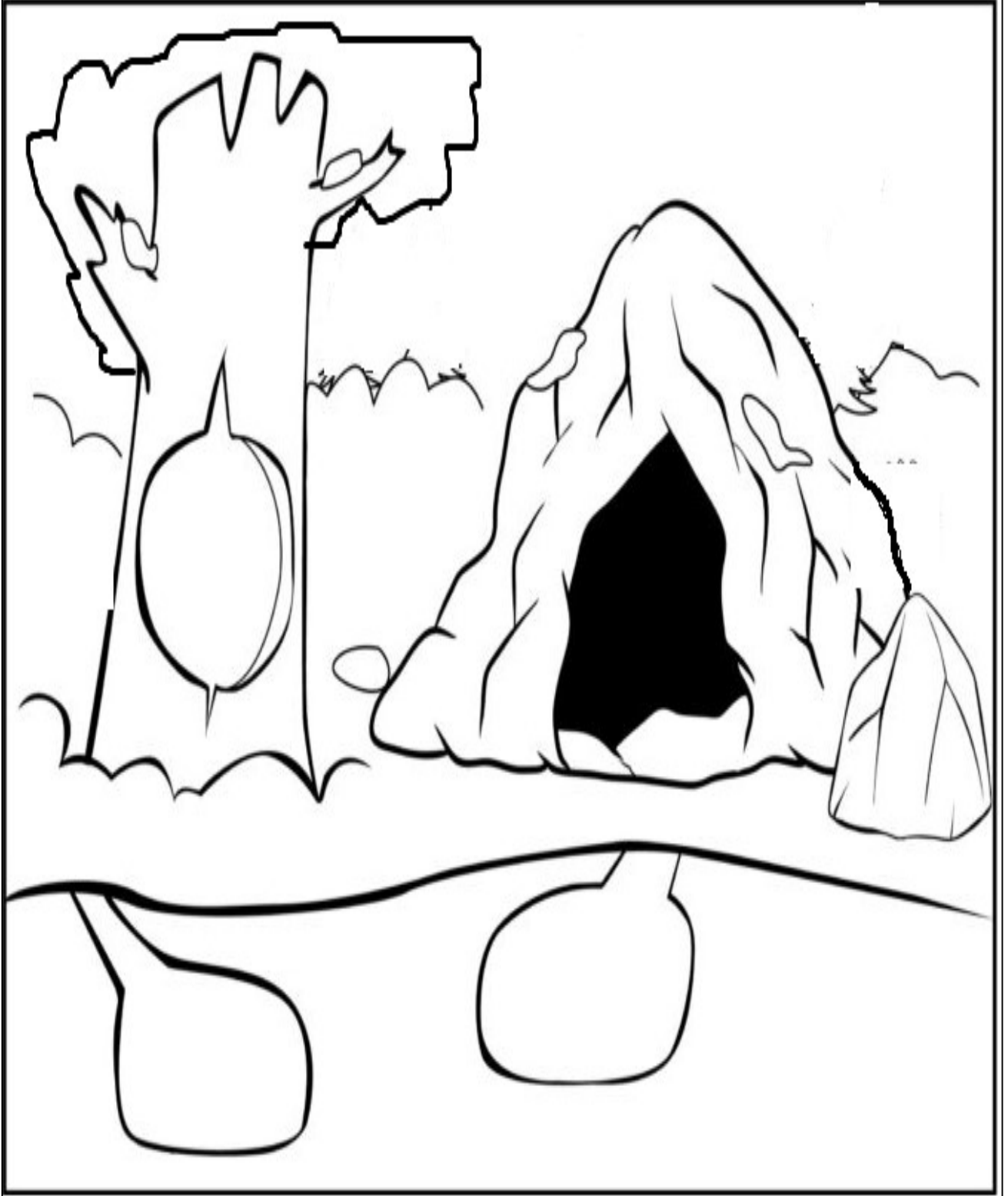
निळा देवमासा

उत्तर की: 1. सामान्य गरीब इच्छा; 2. हम्पबॅक व्हेल; 3. मौल्यवान

स्थलांतर आणि सुप्तावस्था: क्रियाकलाप

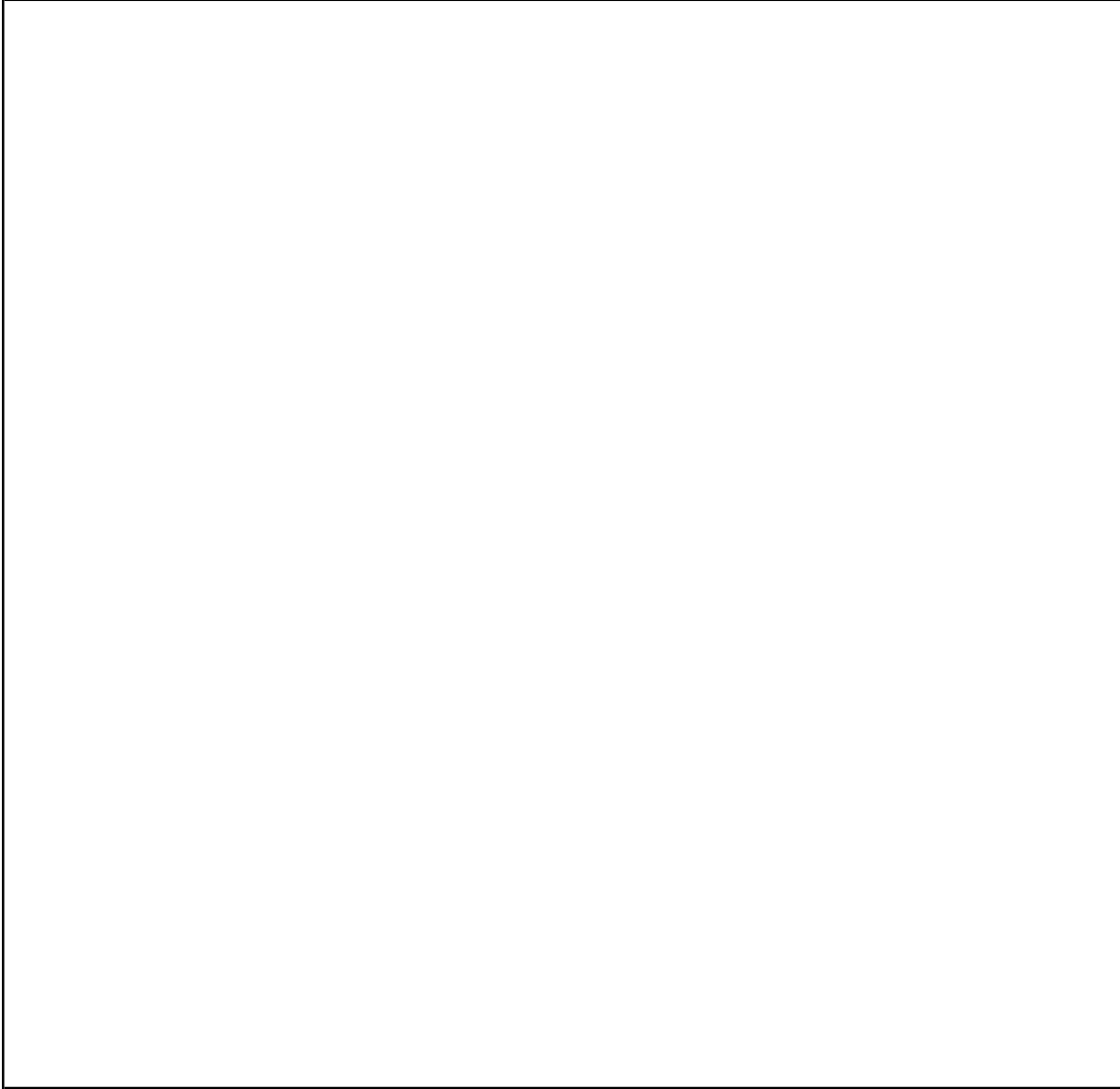
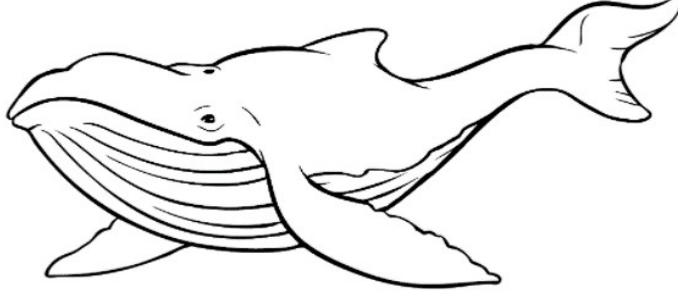
प्राणी त्यांच्या शारीरिक स्थितीला अनुकूल असलेल्या विशिष्ट ठिकाणी सुप्तावस्थेत जातात. खाली दिलेल्या रेखांकनात प्राणी त्यांच्या सुप्तावस्थेत काढा.

स्थलांतर आणि सुप्तावस्था - रेखाचित्र

ब्लू व्हेल आर्क्टिक आणि अंटार्क्टिकमध्ये स्थलांतरित होतात. प्रदान केलेल्या जागेत ब्लू व्हेल काढा आणि रंग द्या.

अन्न साखळी - अर्थ

अन्न जाळे अनेक खाद्य साखळी, अनेक संबंध आणि नाती दर्शवते. बहुतेक जीव एकापेक्षा जास्त प्रजाती खातात आणि एकापेक्षा जास्त प्रजातींकडून खाल्ले जातात. दिलेल्या प्रतिमांचा वापर करून, तुम्हाला मिळणाऱ्या सर्व खाद्य साखळ्या वेगवेगळ्या रंगांमध्ये चिन्हांकित करा जेणेकरून ते वेगळे केले जातील.

Dragonfly

Eagle

Fox

Ladybird

Frog

Mouse

Berries

Butterfly

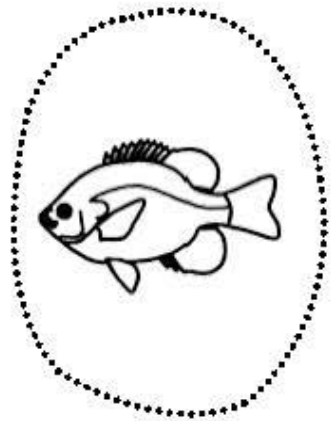
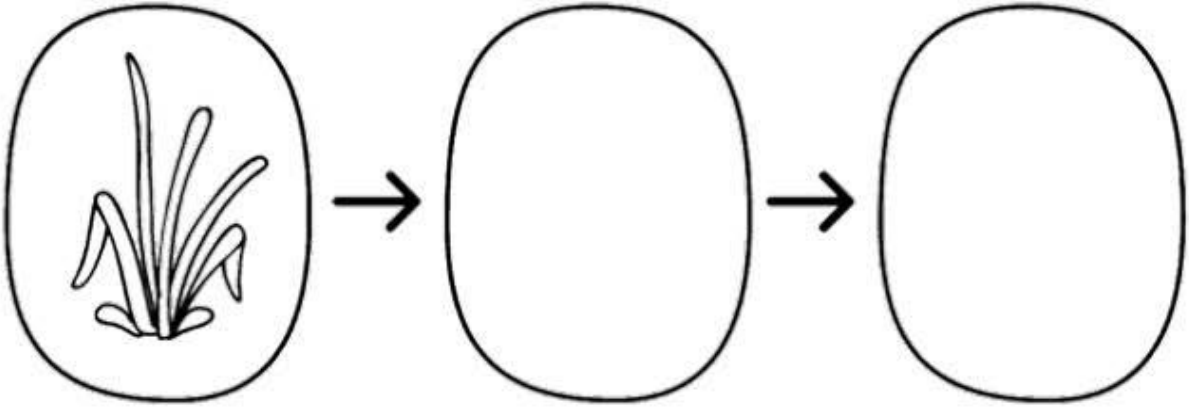
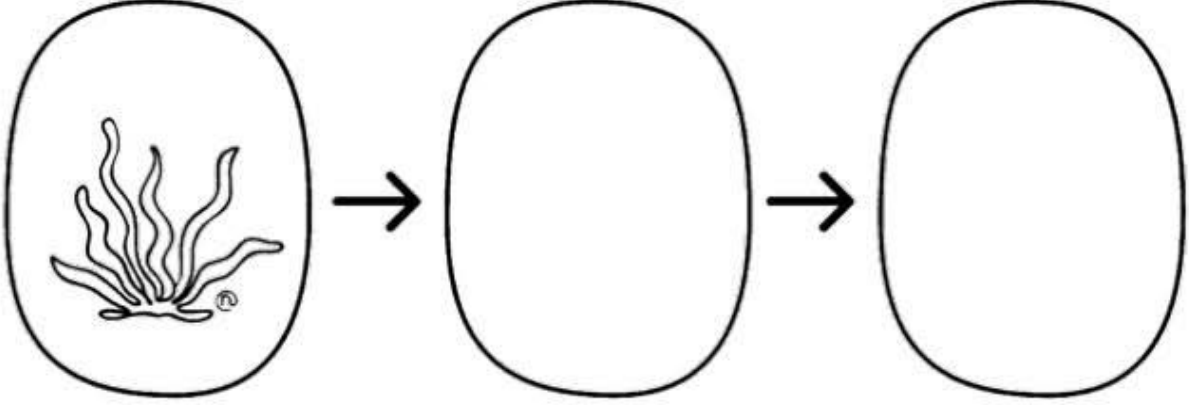
Grasshopper

कापा आणि चिटकवा

खालील प्राणी साखळीत कोणते प्राणी बसतात? अन्न साखळी पूर्ण करण्यासाठी दिलेली चित्र कापून चिटकवा.

सामान्य पक्षी

पक्ष्यांच्या प्रतिमांना गिरवा आणि त्यांना रंगवा. चित्राच्या खाली दिलेल्या जागेवर पक्ष्याचे नाव लिहा.

मदत पेटी:

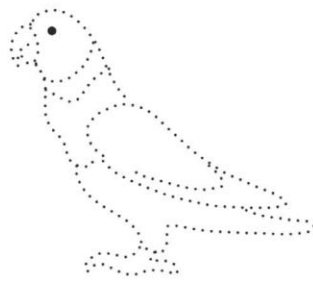
Peacock / Baya weaver bird / Barn owl / Chicken / Egret / Dove / Crow /
Kite / Sparrow / Parrot / Bulbul / Pigeon

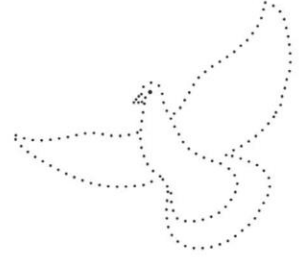

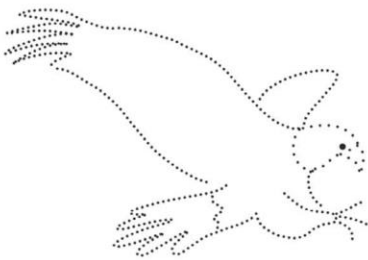

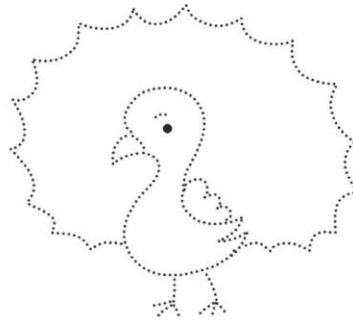

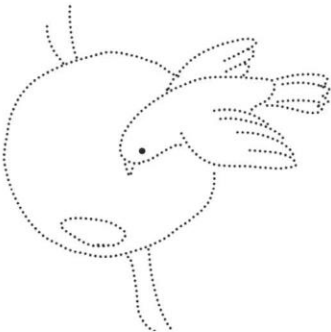

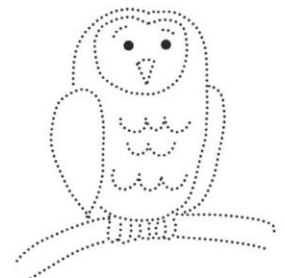

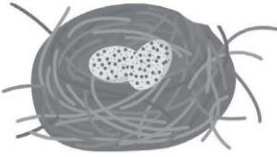

पक्ष्यांची घरे

घरट्यांच्या प्रकाराशी त्यांचे योग्य वर्णन आणि पक्ष्यांची उदाहरणे जुळवून डावीकडील रकान्यात लिहा.

Help box:

Burrow / Pendant / Floating / Cup / Mound / Scrape / Cavity / Platform

Nest type	Image	Description	Examples
		Elongated sacs which hang from branches.	Weaver birds Orioles Sunbirds
		Natural hollows in trees or created by birds in the trees.	Woodpecker Barbets Hornbills Parrots
		Burrows excavated by birds or other animals.	Sand martin Puffins Kingfishers
		Cup shaped nests made with grass, mud and twigs.	Hummingbird Robins Swallows Swifts
		Flat nests built to last for many years so that they can be re-used.	Eagles Egret Herons Raptors
		These are nests where the birds bury their eggs.	Flamingo Brush turkeys
		Made in gentle depressions in the soil.	Ostrich Penguin Falcons Pheasants
		Built on water.	Ducks Geese

यूएसए : प्रवास

समजा तुम्हाला यू.एस.ए.ला भेट देण्याची संधी मिळाली आहे. आपल्याला माहित आहे का की अमेरिकेला प्रवास करताना आपण चुकवू नये अशी कोणती प्रसिद्ध ठिकाणे आहेत? साहजिकच तुमची हवाई, रेल्वे आणि बोटींची सोय होईल. आपल्याला आयुष्यात एकदा भेट द्यायला आवडेल अश्या चित्रांना खूण करा.

ग्रँड केनयान

न्यू यॉर्क शहर

सॅन फ्रान्सिस्को

होनूलू

वॉशिंग्टन डी.सी.

शिकागो

मवाब

सवना

मायामी

रशिया: पर्यावरण

खाली दिलेल्या चित्रांमध्ये ज्या रशियन लोकांनी वस्तूंचा शोध लावला त्यांची नावे लिहा.

Radio(आकाशवाणी)

Petrol Cracking(पेट्रोल क्रॅकिंग)

Television(दूरदर्शन)

Yoghurt(दही)

Helicopter(हेलिकॉप्टर)

Electric powered railway
wagons(विजेवर चालणाऱ्या रेल्वे डबा)

रशिया: खेळ

खाली दिलेल्या रशियन खेळाडूशी संबंधित खेळ लिहा.

Roman Pavlyuchenko(रोमन पावल्युचेन्को)

Sergey Sergeyevich Lomanov(सेर्गेई सर्जेविच लोमनोव्ह)

Olga Zaitseva(ओल्गा जैतसेवा)

Ekaterina Gordeeva(एकतेरिना गोर्डेवा)

Svetlana Khorkina(स्वेटलाना खोर्किना)

पर्यावरण - पर्यायी ऊर्जा

पर्यायी ऊर्जा जीवाश्म इंधनाव्यतिरिक्त उर्जा स्रोतांचा संदर्भ देते आणि त्यात सर्व अक्षय आणि आण्विक उर्जा स्रोतांचा समावेश होतो. रिक्त जागा भरा आणि विधाने पूर्ण करा.

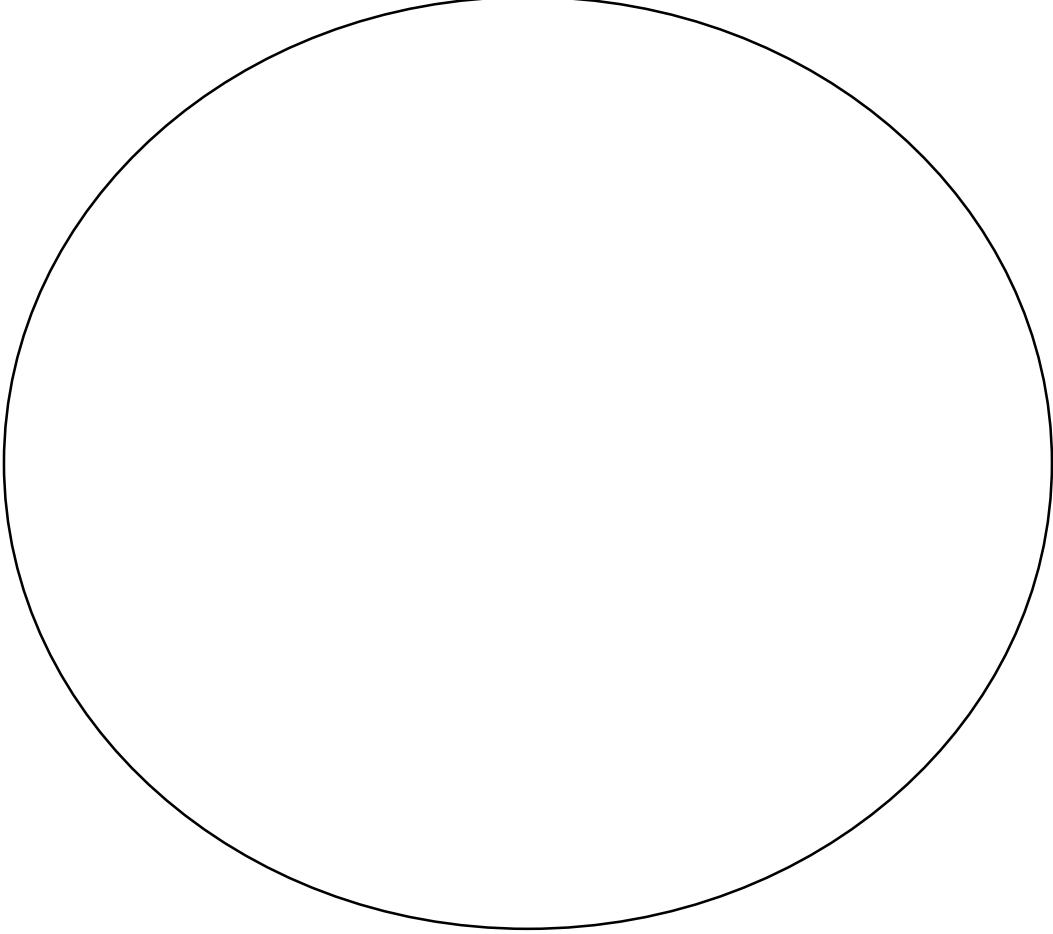
- जलविद्युत ऊर्जा वापरून _____ वीज निर्माण करते.
a. वारा b. सूर्यप्रकाश c. वाहते पाणी d. शेण
- संसाधनाचा काळजीपूर्वक वापर करणे म्हणजे _____ करणे आहे.
a. पुनर्वापर b. प्रदूषण c. जमा करणे d. संवर्धन
- सूर्यापासून मिळणारी ऊर्जा _____ म्हणून ओळखली जाते.
a. जलविद्युत ऊर्जा b. भूऔष्णिक ऊर्जा c. सौर उर्जा d. पवन ऊर्जा
- _____ याशिवाय इतर सर्व स्रोतांमधून वीज निर्मितीसाठी जनित्रांचा वापर केला जातो.
a. सौर b. पवन c. जलविद्युत d. आण्विक
- पवन, भूऔष्णिक आणि सौर ऊर्जा हे सर्व _____ प्रकारचे ऊर्जा संसाधने आहेत.
a. स्वस्त b. संभाव्य c. अक्षय d. रासायनिक

उत्तर कः 1. वाहते पाणी, 2. संवर्धन, 3. सौर ऊर्जा, 4. सौर ऊर्जा, 5. अक्षय

पर्यावरण - पृथ्वी

पृथ्वी हा सूर्यमालेतील पाचव्या क्रमांकाचा ग्रह आहे. पृथ्वीचा व्यास अंदाजे 8,000 मैल आहे आणि ती गोलाकार आहे कारण गुरुत्वाकर्षण पदार्थ बॉलमध्ये खेचते.. दिलेल्या वर्तुळात पृथ्वीला जसे पहायचे आहे तसे काढा आणि पृथ्वीला मदत करण्यासाठी 5 मार्ग लिहा.

1

2

3

4

5

पर्यावरण - पुनर्वापर करण्यायोग्य

पुनर्वापर करण्यायोग्य म्हणजे ज्या वस्तू किंवा वस्तू आपण पुनर्वापर करू शकतो आणि पुनर्वापर करता येणार नाही अशा गोष्टी. शब्द शोधातून लपलेले शब्द शोधा आणि तुम्हाला ते सापडतील तसे चिन्हांकित करा. शोध शब्दाच्या खाली कॉलममध्ये 5 पुनर्वापर करण्यायोग्य आणि पुनर्वापर न करण्यायोग्य गोष्टींचा विचार करा आणि लिहा.

उभ्या	आडव्या
1. recycle	8. bin
2. bottle	9. glass
3. plastic	
4. burn	Diagonal
5. container	10. can
6. battery	11. energy
7. paper	12. save

n	b	p	r	n	g	l	a	s	s	x
r	o	l	p	w	c	i	y	g	p	e
f	t	a	a	f	o	g	c	w	v	r
y	t	s	p	p	n	k	y	a	b	e
d	l	t	e	b	t	v	s	p	n	c
e	e	i	r	a	a	a	m	y	h	y
b	h	c	n	t	i	b	e	l	g	c
g	d	x	k	t	n	u	a	r	e	l
v	n	o	e	e	e	r	e	c	q	e
x	m	u	e	r	r	n	r	a	o	b
b	i	n	x	y	e	m	o	r	j	w

 Recyclable (Things we can recycle)	 Non-Recyclable (Things we can't recycle)

Answer Key: Recyclable - wood, newspaper, egg shells, cartons, can.
Non-recyclable - needles, bubble rap, ceramic mug, wax boxes, battery

पर्यावरण - पुन्हा वापरण्यायोग्य हस्तकला

आपल्या सभोवतालच्या वस्तूंचा पुनर्वापर करणे आणि त्यांचा पुनः-उपयोग करणे महत्वाचे आहे. खाली दिलेल्या सूचनांचे पालन करून पुन्हा वापरता येण्याजोग्या हस्तकला म्हणून पेन्सिल आयोजक बनवू.

प्रारंभ करण्यासाठी, खालील सामग्री गोळा करा:

4 शौचालयाच्या कागदाच्या नव्या	फोम ब्रश
1 अन्नधान्य डबा	सुपर गोंद
3 टिश्यू पेपर शीट्स	स्कॉच गोंद स्टिक
हस्तकला कात्री	स्कॉच टेप
PVA गोंद	

a. धान्याच्या पेटीची एक बाजू कापून त्यावर तुमच्या आवडीच्या कोणत्याही आकारात स्टँड काढा.

b. स्टँडच्या रिकाम्या बाजूला टिश्यू पेपर खाली चिकटवा. पीव्हीए गोंदचा पातळ थर लावा आणि कोरडे राहू द्या.

c. टिश्यू पेपरच्या पट्ट्या टॉयलेट पेपरच्या नव्यांपेक्षा थोड्या रुंद करा आणि नव्या 3 ते 4 वेळा झाकल्या जातील इतक्या लांब करा. ते नव्यांना चिकटवा, तुम्ही रोल करताना अधिक गोंद लावा.

d. कोरडे होण्यासाठी सोडा, नंतर कडा व्यवस्थित करा.

e. टेप वापरून कडा बंद करा.

f. नव्या स्टँडवर ठेवा आणि आपल्या आवडीनुसार व्यवस्थित करा, नंतर सुपर ग्लूने खाली चिकटवा.

पदार्थ - पदार्थाचे गुणधर्म

पदार्थ म्हणजे वस्तुमान आणि आकारमान असलेली कोणतीही गोष्ट.
पदार्थाच्या गुणधर्माबद्दल अधिक जाणून घेण्यासाठी खालील गोष्टी जुळवा.

a. पदार्थ म्हणजे काय?

1. वजन

b. वस्तुमान आणि घनफळ समान कसे आहेत?

2. एखादी गोष्ट तिच्या आकारासाठी किती हलकी किंवा जड आहे याचे मोजमाप

c. वस्तुमान मोजण्याच्या एककाचे नाव सांगा

3. घनता

d. गुरुत्वाकर्षणाच्या ओढावर अवलंबून पदार्थाचा कोणता गुणधर्म बदलतो?

4. वस्तूचे वस्तुमान आणि आकारमान कधीही बदलत नाही

e. वस्तूची तरंगण्याची क्षमता कशाने ठरते?

5. ग्रॅम, औंस, पाउंड, टन

f. घनता काय आहे?

6. वस्तुमान आणि आकारमान दोन्ही असलेली कोणतीही गोष्ट

Answer Key : d - 6, b - 4, c - 5, d - 1, e - 3, f - 2

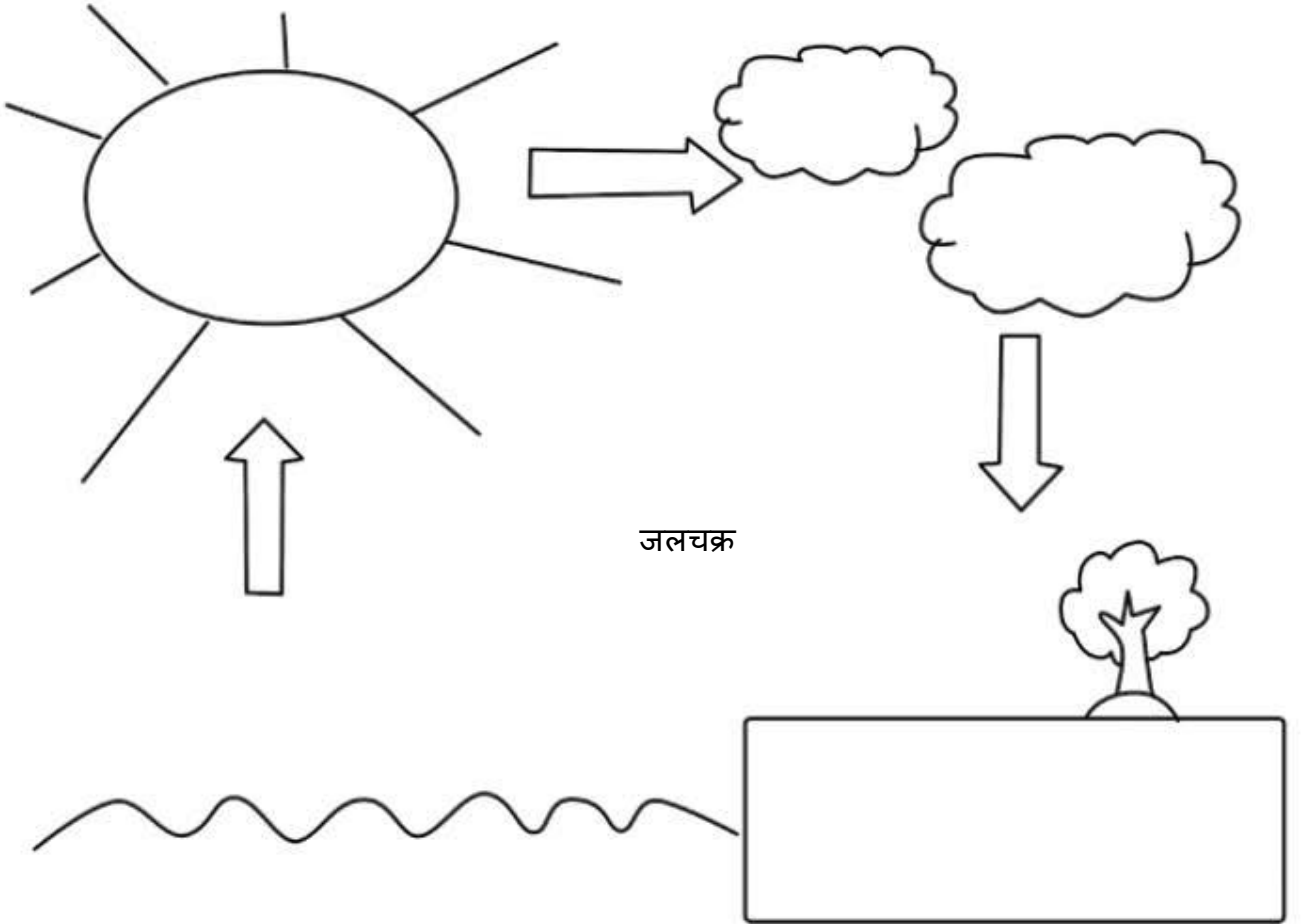
भरा आणि पूर्ण करा

चित्रामध्ये योग्य शब्द भरून जलचक्र पूर्ण करा. मदत बॉक्स वापरा.

मदत बॉक्स

सूर्य, जमीन, पाणी, पर्जन्यवृष्टी, ढग, संक्षेपण, बाष्पीभवन

भरा आणि पूर्ण करा

रिक्त स्थानांची पुरती करा.

1. निसर्गाने आपल्याला दिलेल्या गोष्टींना _____ स्रोत म्हणतात.
2. जिवंत गोष्टी _____ शिवाय जगू शकत नाहीत.
3. _____ हा एकमेव ग्रह आहे ज्यामध्ये पाणी आहे.
4. _____ हा पृथ्वीच्या कवचातील सर्वात वरचा थर आहे.
5. आजारी किंवा जखमी प्राण्यांना _____ बरे करते.
6. भारत सरकारने _____ चे संरक्षण करण्यासाठी 'वाघ प्रकल्प' सुरू केला आहे.

खालील नावे द्या:

1. मातीचे तीन थर.
अ. _____
ब. _____
क. _____
2. तीन नैसर्गिक स्रोत
अ. _____
ब. _____
क. _____

रिक्त स्थानांची पुरती करा.

रिक्त स्थानांची पुरती करा.

टिपबिद्स / चुटका : आपण सर्वांनी निरोगी राहण्यासाठी दिवसात सुमारे 2 लिटर पाणी पिण्याची गरज आहे.

1. पाणी _____ स्वरूपात आढळते.
2. जेव्हा आपण पाण्याच्या वाफांना _____ करतो तेव्हा ते पाण्यात बदलते.
3. _____ पाण्यापेक्षा हलके आहे.
4. _____ चा निश्चित आकार नाही.
5. _____ हे पाण्याचे वायू स्वरूप आहे.
6. विशिष्ट आकार, खंड आणि कडकपणा असलेल्या पदार्थांना _____ म्हणतात.
7. _____ आणि _____ वायू पाणी बनवतात.
8. _____ पाहिले जाऊ शकत नाही.

PROJECT: NATURE WALK & PATTERNS

(निसर्ग फेरी व रचना)

हि क्रिया विविध रचना समजण्यास व रचना सगळीकडे आहेत हे समजण्यास उपयुक्त आहे

प्रकल्पासाठी (Project) आवश्यक गोष्टी

- 1 निसर्गाचा फेरफटका मारताना गोळा केलेल्या गोष्टी
- 2 कात्री, A4 कागद, पेन्सिल, डिंक
- 3 रंगकांड्या, वॉटर कलर्स, कलर पेन्सिल

खालील सूचना पाळा:

- 1 तुमच्या अंगणात किंवा वऱ्हांड्यात फिरायला जा
- 2 वेगवेगळ्या प्रकारच्या झाडांची पाने, लहान दगड, कांड्या, वाळलेली पाने, वाळलेली फुले जमा करा.
- 3 ह्या वस्तूंपासून तुम्ही निरनिराळी चित्रे, आकार काढू शकता का?

खऱ्याखऱ्या पानासारखे पान कसे काढावे:

- 4.1. तुम्ही गोळा केलेले पान तुमच्या कागदाखाली ठेवा.
- 4.2. कुठलीही रंगकांडी किंवा कलर पेन्सिल घ्या
- 4.3. आता त्या पानांचा आकार काळजीपूर्वक कागदावर गिरवा
- 4.4. तुम्हाला जादू दिसली का?

दगडाचे चित्र कसे काढावे:

- 5.1. वेगवेगळ्या रंगाचे वॉटर कलर्स घ्या
 - 5.2. दगडाची १ बाजू तुम्हाला हव्या त्या रंग मध्ये बुडवा
 - 5.3. कागदावर त्या बाजूचा काळजीपूर्वक ठप्पा मारा
- 6 मिळवलेल्या वस्तूंपासून तुम्ही किती रचना आणि चित्र बनवू शकता?
 - 7 ह्या रचनांना A-B-C अशी नावे द्या.